

Körarbete under år 1937.

1937 års körarbete har till icke ringa del präglats av 300-årsminnet av Dietrich Buxtehudes födelse. Verk av denne »Nordens störste kyrkomusiker och orgelmästare», som professor Olallo Morales nämnde honom i sin årsberättelse vid Kungl. Musikaliska Akademiens högtidsdag, ha också i stor utsträckning varit företrädna på våra kyrkokörers program enligt de notiser som influtit i våra kyrkomusikaliska tidskrifter, och på flera håll ha hela program och flera dagar långa kyrkomusikfester ägnats Buxtehude. Sådana större musikfester ha hållits i Hälsingborg, där Buxtehude sannolikt föddes, och i Hälsingör, där han tillbragte sin ungdom, anordnad av Lunds stifts Organist och kantorsförening i samarbete med Dansk Organist og Kantorsamfund af 1905, i Köpenhamn, i Uppsala och i Lund. Kungl. Musikaliska Akademien hedrade ävenledes Buxtehudes minne genom att på sin högtidsdag framföra kantaten »Ihr lieben Christen, freut euch nun». Av till jubileet utkommen litteratur om Buxtehude må förutom de tyska biografierna av Grusnick och Stahl nämnas John Fernströms Dietrich Orgemester, En bok om Buxtehude, utgiven på Gleerups förlag. Av utgivna arbeten av Buxtehude märkes under det gångna året den av Grusnick på Bärenreiters förlag utgivna kantaten »Führwahr, er trug unsere Krankheit» för sopran, bas, femstämmig kör, två violiner, två viola da gamba, kontrabas eller fagott och generalbas. Kantaten föreligger tyvärr ännu icke på svenska¹). Naturligtvis har Grusnick även denna gång hämtat fram en klenod ur Upsalabibliotekets på Buxtehudesverk så rika skattkammare. I fjolårets körrapport efterlystes intresset hos våra större Musikförlag för dessa Buxtehudeverk, vilka nu mitt för näsan på oss utgivas av utländska förlag, men denna vädjan tycks ha förklingat ohörd. Om jag undantager det svenska körpartitur som Nordiska Musikförlaget givit ut av Magnificat och Wilhelm Hansens med såväl svensk som dansk text försedda upplaga av kantaten Befiehl dem Engel, dass er komm, har intet blivit åtgjort i saken. För vad vi ha på svenska av Buxtehude ha vi uteslutande Viktor Norberg i Västerås, vår svenske Bärenreiter, att tacka. Storförlagens likgiltighet för Buxtehudes körverk är ingenting mindre än en riksskandal.

Från körarbetet i övrigt må med ledning av de kyrkomusikaliska tidningarnas körnotiser förutom enskilda körers musikandakter, musikgudstjänster och kyrkomusikkonserter, nämnas stiftsförbundens årshögtider samt kyrkosångsdagar, kyrkosångsfester, sångveckor och kyrkomusikaliska kurser i bl. a. Alnö, Hampnäs Höör, Själevad, Upsala, Varnhem och Örebro. Vid sådana kurser ha förekommit undervisning i bl. a. tonbildning, körteknik och kördirigering, av största betydelse för ett givande körarbete.

¹) Kantaten utkommer i svensk version under februari hos Viktor Norberg.

Av stor betydelse och ägnat att i högsta grad stimulera arbetet i våra körer måste besöket i vårt land av Kreutzkören från Dresden anses vara. Under en turne sistlidna höst, varvid ett flertal svenska städer besöktes, visade sig kören fullt värdig sina förnämliga traditioner, under uppvisande av en körteknik och körkultur som inte lämnade något övrigt att önska. Särskilt greps man av gossrösternas utomordentligt mjuka och vackra tonbildning och vilkas möjligheter i höjden icke tycktes veta av några gränser. Kreutzkörens besök i Stockholm väckte nog hos mången ett visst vemod vid tanken på att vi i vår huvudstad icke äga någon gosskör.

Till det gångna årets svenska körarbete torde man också kunna räkna Fjärde svenska kyrkomusikdagarna i Åbo den 6—8 oktober till vilka inbjudan utfärdats av Finlands svenska kyrkosångsutskott, som från och med det år 1937 även utgiver en egen tidskrift kallad Kyrkomusik, vilken kan rekommenderas även till svenska kyrkomusiker. Tidningen kan erhållas från Direktör musices John Sundberg, Fredriksgatan 51, Hälsingfors.

Av under året utgivna körverk må först nämnas de utomordentligt värdefulla musikbilagor som medföljt tidningen Kyrkosångsförbundet, och vilka omfattat såväl äldre som yngre tonsättare, såsom Nyvall, Gottfrid Berg och Folke Sandberg. Till och med Pepping har varit representerad. Dessa körbilagor ha av Nordiska Musikförlaget även utgivits separat. Förlaget är att lyckönska till detta intresse för samtida körmusik. Vågar man hoppas på flera svenska utgåvor ur Peppings Spandauer Chorbuch, eller av Distler eller Kurt Thomas, vilka redan vunnit insteg vid svenska gudstjänster. Av Kurt Thomas förefaller hans kyrkoårets olika högtider ompännande opus 25 särskilt vara värt en svensk upplaga. Från Nordiska Musikförlaget märkes vidare Fem körkoraler med svensk text till melodin Jesu, meine Freude samt Slutkör och koral ur Johannespassionen av J. S. Bach, båda sakerna utgivna av David Ahlén. Av Josef Jonsson har på samma förlag utgivits Adventpsalm för blandad kör, violin, violoncell, orgel eller piano. Diakonistyrelsens förlag har bidragit med några värdefulla nytryck av klassiska mästare och på Gehrman's förlag märkes bl. a. »Av himlens höjd» en liten julkantat för blandad och unison kör samt orgel av Daniel Olson. På samma förlag har samme tonsättare utgivit trenne a cappellakörer: O Fader vår barmhärtig god, Stora och underbara, samt Lovsjungen Herren. Av Erik Alvin har på nyssnämnda förlag utgivits Nu stige jublets ton samt Nyårshymn. Anmärkningsvärda nyheter från vårt södra grannland äro Thomas Laubs Liturgisk musik för 4-st. kör samt av Raasted en jul- och en påskkantat för en solostämma, kör och orgel.

*

*

*

I allmänhet kan det sägas att det gångna året karaktäriseras av *eftertanke och nyorientering*. Eftertanken väcktes av Henry Weman, som på Kyrkosångsförbundets centralråds sammanträde vid det gångna årets början höll sitt så märkliga tal, sedermera infört i Kyrkosångsförbundet och upptakten till en hel rad av inlägg. Utgående från erfarenheterna vid de senaste rikskyrkosångsfesterna kritiserade Weman skarpt dessas programsammansättning och drog upp riktlinjer för kommande arbete. I stället för framförandet av ett stort verk av hela rikskören förordade han *väl förberedda* uppträderna av stiftskörer, och enskilda körer, rekommenderade dubbelköriga verk samt talade varmt för upptagande av musikalisk bildningsverksamhet jämte det egentliga körarbetet. Den omedelbara åtgärden blev att det på Wemans förslag tillsattes en kommitté för utarbetande av programförslag till kommande rikskyrkosångshögtid och en kommitté att uppgöra förslag för bildningsverksamhetens ordnande. Kommittéerna ha i enlighet med de av Weman uppdragna linjerna utarbetat förslag vilka förelägo vid januari-sammanträdet d. å. med Kyrkosångsförbundets centralråd.

Eftertanke och nyorientering har också kommit till uttryck i intresset för kyrkokörens uppgift i gudstjänsten. Delvis på grund av impulser från Finland framhölls i föregående körrapport och i olika inlägg vid förra årets sammanträden med Centralkommittén av K. S. V., icke minst med hänsyn till pågående handboksrevision och stundande revidering av Missale, önskvärdheten av ökad medverkan av kyrkokören i själva mässan. En kommitté fick i uppdrag att utarbeta närmare förslag, vilket föreligger vid innevarande sammanträde. Någon anledning att här närmare ingå på detta förslag föreligger inte. Det upptager, enligt de riktlinjer som angävos vid fjolårets sammanträde, olika alternativ, varigenom kören, en- eller flerstämmig, skulle kunna övertaga en del av mässans moment, som nu utföres av församlingen. Det är märkligt att denna strävan från församlingssång till körsång kommer till uttryck i en tid då allsångsrörelsen drar som en väldig våg över landet.

En nyorientering torde man också kunna spåra i det ökade intresset för trestämmighet, efter impulser söderifrån, och i det kraftiga framhävandet av barnkörernas betydelse för gudstjänsten, varutinnan Rolf Forsman i Kyrkosångsförbundet fört en energisk propaganda.

Eftertanke och nyorientering! Har manne Kyrkosångsrörelsens väldiga flodvåg, som ju nått en tidigare icke ens anad styrka och omfattning, börjat dra sig tillbaka? Gå vi mot ebb. Det har förnummits röster ute i landet, som viskat härom. Hur än därmed må förhålla sig må i varje fall *eftertanke och nyorientering* ha sitt klara berättigande. Ty möjligheter till hävdande av redan uppnådd ställning eller till ökat framåtskridande synes mig ligga på vart och ett av de nys nämnda områdena. Det projekterade

studiearbetet bör ge såväl körmedlemmar som ledare ökade möjligheter att bättre fullgöra sin kyrkomusikaliska uppgift. Samma syfte har det väckta förslaget om upptagande av kördirigering som examensämne i Lägre organistexamen. Med kyrkokörens ökade medverkan vid gudstjänsten och denna medverkans manifesterande i Handboken skulle följa, att uppgiftens heliga och kristliga art skulle sätta sin prägel på såväl kyrkokören som dess ledare. Denna strävan att väcka förståelse för och kärlek till kyrkomusikerkallets heliga art, spåras även i Tyskland, där man önskar att troslära och bibelkunskap borde ingå i kyrkomusikerutbildningen. Att väcka kärlek till kyrkomusikerkallet är också en av programpunkterna för en sammanslutning bland de blivande kyrkomusikerna vid vårt lands förnämsta musikskola, och i samma riktning skulle en kyrkomusikerinstallation kunna verka.

Den unisona sången, allsången, skall icke betraktas som en fiende till körsången. (Naturligtvis får heller inte den flerstämmiga sången framhållas som fiende till församlingssången). Men allsången skall dra in på våra musikandakter i form av koralövningar och dra in på våra repetitioner. Så måste *klar kurs hållas beträffande den kyrkliga stilen*, något som även framhölls av K. Musikaliska Akademiens ständige sekreterare i dennes årsberättelse. *Ingen rädsla för den samtida musiken* får råda. Och inga bekvämlighetsskäl får avhålla kördirigenten från nyinstuderingar. Kurt Thomas, som i sin bok *Lehrbuch der Chorleitung* formulerat satsen: Det finns inga dåliga körer, det finns bara dåliga ledare, har också i en artikel i *Musik und Kirche* lancerat en ny sats: Det finns inga bekväma körer, men det finns bekväma ledare! *Hur mycket av ansvaret vilar inte på ledaren?* Slutligen bör barnkören omhuldas inte blott för sin egen skull, och för sin egen uppgift. Utan även därför att i densamma skall den stora kören äga sin förnämsta rekryteringskälla.

Någon anledning till misströstan ger det nuvarande läget förvisso inte. På ledande plats påyrkades häromdagen i en av våra huvudstadstidningar ökat utrymme vid våra gudstjänster för kyrkokörerna såsom varande objektiva förkunnare av evangeliets budskap. Häruti ha vi också att se kyrkokörernas främsta, lika härliga som allvarliga och ansvarsfulla uppgift.

Stockholm den 7 januari 1938.

Set Svanholm.

Koralsången 1937.¹

På koralsångens område har det största intresset samlat sig omkring den nya psalmboken och de nya koralerna. Sedan kyrkomötet år 1936 hade antagit förslaget till en ny psalmbok, tillsat-

¹ *Koralsektionens rapport, avgiven vid KSV:s Centralkommittés årsmöte 1938.*